

Erysimum helveticum

Foto: Harry Jans

Nomenclatuur/etymologie

De geslachtsnaam *Erysimum* is afgeleid van het Oudgriekse *erysimon*, wat verwijst naar een plant die gebruikt werd als geneesmiddel of amulet, waarschijnlijk door de snelle werking. Een mogelijke etymologische interpretatie is een verbinding tussen *eryo*, ik red/help, en *oimè*, gezang, zinspelend op het gebruik tegen stemproblemen. De soortaanduiding *helveticum* betekent 'uit Zwitserland' of 'Zwitsers' en verwijst naar de herkomst in de Alpen, hoewel de soort een breder verspreidingsgebied heeft.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com
Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com
Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl
Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Taxonomie

Erysimum helveticum, in het Nederlands soms Zwitserse Muurbloem genoemd, is een vaste plant binnen de Kruisbloemenfamilie. De soort is nauw verwant aan de Muurbloem (*Erysimum cheiri*) en de Steenraket. Taxonomisch gezien is *E. helveticum* vaak ondergebracht in een groter complex of als synoniem van *Erysimum rhaeticum* beschouwd. Het is een alpine- of rotsplant.

- Rijk: Plantae
- Orde: Brassicales
- Familie: Brassicaceae (Kruisbloemenfamilie)
- Geslacht: *Erysimum*
- Soort: *E. helveticum*

Synoniemen

De meest geaccepteerde en vaak gebruikte synoniem voor *Erysimum helveticum* is *Erysimum rhaeticum*. Dit komt doordat botanici de voorkeur geven aan deze naam voor de wilde populaties in de Alpen en aanverwante bergketens. In de tuinbouwkundige handel wordt de naam *E. helveticum* echter nog steeds veelvuldig gebruikt, met de Nederlandse naam Zwitserse Muurbloem.

Variëteiten en cultivars

Erysimum helveticum zelf wordt vooral als botanische of rotsplant gebruikt en is minder bekend om zijn eigen cultivars. De meeste cultivars van *Erysimum* zijn hybriden van andere soorten (zoals *E. cheiri* of *E. linifolium*). Voorbeelden van populaire *Erysimum*-cultivars, die echter hybriden zijn en niet direct variëteiten van *E. helveticum*, zijn:

- *Erysimum* 'Bowles' Mauve' (langbloeiend, mauve/paars)
- *Erysimum* 'Constant Cheer' (roze, paars, oranje verkleuring)
- *Erysimum* 'Apricot Twist' (oranje/abrikooskleurig)
- *Erysimum* 'Jubilee Gold' (heldergeel)
- *Erysimum* 'Paintbox' (meerkleurig: geeloranje, zalm, paarsroze)

Familie

Erysimum helveticum behoort tot de Brassicaceae, oftewel de Kruisbloemenfamilie. Leden van deze familie, waaronder kool, radijs en mosterd, staan bekend om hun bloemen met vier bloembladen die in de vorm van een kruis staan. De vruchten zijn meestal hauwen of hauwtjes.

Hoogte

Dit is een compacte, dwergstruikachtige vaste plant die typisch groeit in alpiene omstandigheden. De hoogte is relatief laag, meestal tussen de 15 en 30 centimeter. De plant vormt dichte, koepelvormige kussens van bladeren waaruit korte bloemstelen omhoog komen.

Bloemkleur

De bloemen van de wilde *Erysimum helveticum* zijn meestal helder zwavelgeel tot warmgeel. De bloemen staan in dichte trossen aan de top van de stengels en hebben de karakteristieke vier kruisvormige bloembladen.

Bladkleur

Het blad van *Erysimum helveticum* is smal, lineair tot lancetvormig. De kleur is vaak grijsgroen of blauwgroen, een typische aanpassing voor rotsplanten om waterverlies te beperken. De plant is vaak groenblijvend of semi-groenblijvend, wat betekent dat het blad in milde winters aan de plant blijft.

Bloeiperiode

Erysimum helveticum is een vroegbloeiende plant. De hoofdbloei vindt plaats van het midden van de lente tot de vroege zomer, doorgaans van maart of april tot mei of juni. De bloemen zijn geurig.

Standplaats

De plant vereist een zonnige standplaats en een uitstekend gedraineerde, rotsachtige of zanderige bodem. Hij is goed aangepast aan schrale, matig voedzame, neutrale tot kalkrijke grond. Het is een perfecte plant voor rots- of grindtuinen, waar water snel weg kan lopen en de plant geen last heeft van winterocht.

Herkomst

Zoals de naam al doet vermoeden, komt *Erysimum helveticum* oorspronkelijk uit de bergachtige regio's van Midden-Europa. Het natuurlijke verspreidingsgebied strekt zich uit over de Alpen, inclusief Zwitserland, maar ook in delen van de Apennijnen, de Balkan en de Pyreneeën, groeiend op hoogtes tot wel 2.800 meter.

Soort gewas

Erysimum helveticum is een kortlevende, houtachtige vaste plant (*woody-based perennial*) of soms tweejarige plant. Het is een typische rotsplant (*alpine plant*) met een compacte, kussenvormende groeiwijze.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad. Echter, om de levensduur van de plant te verlengen en de soort te behouden, is vermeerdering door stekken de meest gebruikelijke methode. Stekken van niet-bloeiende toppen worden in de late lente of vroege zomer genomen.

Klimaatzone

De Zwitserse Muurbloem is een relatief winterharde plant, ingedeeld in USDA-winterhardheidszone 5 tot 7. Hij kan matige tot strenge vorst verdragen, maar zijn overleving is direct afhankelijk van een droge winter. Wintervocht is de grootste bedreiging voor deze alpiene plant.

Insecten

De geurige, heldergele bloemen van *Erysimum helveticum* trekken een verscheidenheid aan bestuivende insecten aan, met name bijen en vlinders. De plant levert in het vroege voorjaar een belangrijke bijdrage aan de voedselvoorziening van deze insecten.

Bronvermelding

<https://www.rhs.org.uk/plants/6799/erysimum-helveticum/details>

http://www.rareplants.es/shop/product.asp?P_ID=6208

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Steenraket>

<https://www.tuinadvies.nl/plantengids/9066/erysimum-artists-paintbox/cultivars>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Erysimum</i> (onzekere betekenis, mogelijk redding/gezang); <i>helveticum</i> (uit Zwitserland)
Taxonomie	<i>Familie:</i> Brassicaceae, <i>Geslacht:</i> <i>Erysimum</i> , <i>Soort:</i> <i>E. helveticum</i>
Synoniemen	<i>Erysimum rhaeticum</i>
Variëteiten en cultivars	Geen cultivars van de pure soort bekend; Hybriden zoals 'Bowles' Mauve' en 'Constant Cheer' zijn populair.
Familie	Brassicaceae (Kruisbloemenfamilie)
Hoogte	15- 30 cm (compacte, koepelvormige groei)
Bloemkleur	Helder zwavelgeel tot warmgeel
Bladkleur	Grijsgroen of blauwgroen; smal, lineair, (semi-)groenblijvend
Bloeiperiode	Maart/april- mei/juni (lente tot vroege zomer)
Standplaats	Volle zon; extreem scherp gedraineerde, rotsachtige, kalkrijke bodem
Herkomst	Alpen (Zwitserland, Apennijnen, Balkan, Pyreneeën)
Soort gewas	Kortlevende, houtachtige vaste plant (<i>woody-based perennial</i>) of tweejarig
Vermeerderingswijze	Zaad; Stekken van niet-bloeiende toppen
Klimaatzone	USDA Zone 5- 7 (winterhard, maar vereist droge winter)
Insecten	Trekt bijen en vlinders aan (nectar en stuifmeel)